

RECEIVED OCT 1994 2/226

Юнак

2 (327)

1994

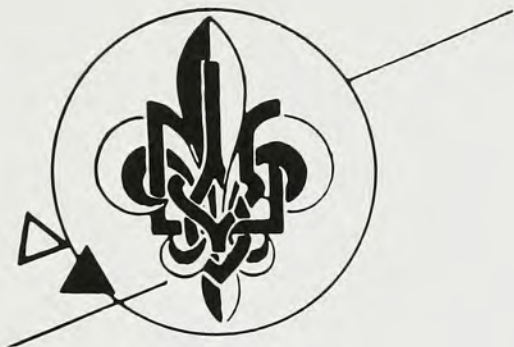
**Їде, їде нан, нан,
На конику сам, сам...**

**Копита в болоті, але усмішка
на устах (стор. 4)**

**У городі
Вуйця Вузлика**
*Світло для розгублених
і цікавих (стор. 14)*

«Юнак» — журнал пластового юнацтва.
Виходить 6 разів на рік.
Видає Головна Пластова Булава.
Оформлення обкладинки пл. скоб Колі Савицького.

ЗМІСТ

КОРИННЯ

Пластун „Гоко” - Генерал Кравців	
Граф Піця	1
„Як птахи в далечинь...” (вірш)	
Богдан Кравців	3

ПЛАСТОВИЙ ГЛОБУС

„Заболочені копита”	
Ст. пл. Ксеня Козак,	
пл. вір. Катруся Шамрай,	
ст. пл. Таня Кость	4
„Заболочені копита” (коляж)	9
„Тушканчики” з Албані	10
„КВТ”	
Пл. роз. Дорота Білиця, Леся Філь,	
Ляриса Дурбак, Християн Сп'як	10
Привіт зі Словаччини	13

ВУЗЛИ, ЕТ СЕТЕРА

Вуйцьо Вузлик каже	
Ст. пл. Юрко Мончак	14

ХІХІ-СМІХИ

Анекдоти	21
----------------	----

РІЗНЕ

Україна здобула Золоту медалью	
Пл. пр. Лариса Гудь	19
Радіоаматори — увага!	
Ігор Грицишин	20
Замість квітів на могилу	21

„Юнак” виготовлений при допомозі двомовної комп'ютерної системи фірми Key-Co. Enterprises, 1765 Windflower Way, Orleans, Ontario, Canada, K1C 5Y4.

* Усі редакційні матеріали слід слати на адресу головного редактора.

* Редакція застерігає право виправляти мову, як теж скорочувати й виправляти одержані матеріали згідно із пластовою термінологією, пластовими виховними напрямними та вимогами юнацького віку читачів.

Редагує колегія:

Головний редактор:

Члени редакційної колегії:

ст. пл. Юрко Мончак

пл. сен. Іванка Ганкевич

пл. сен. Петро Содоль

пл. сен. Тоня Горохович

пл. сен. Ольга Кузьмович

На обкладинці: Учасниці Краєвого вишкільного табору 1993, плл. розз. Ляриса Доміно і Леся Філь, на таборовій площі біля Гантеру, Нью-Йорк (стор. 10).

ЮНАК

1994

Ч.П. 2 (327)

РІК XXXII

Інтернаціональне стандартно-серійне число
0044-1384

Річна передплата для не-членів

Пласту — \$25.00 амер. дол.;

ціна одного примірника — \$4.50 амер. дол.

YUNAK — Ukrainian Bi-monthly Magazine, Published by PLAST PUBLISHING INC.

АДРЕСА АДМІНІСТРАЦІЇ: 2199 Bloor Street West, Toronto, Ontario, Canada M6S 1N2, Tel. (416) 769-7855

АДМІНІСТРАЦІЯ НА ЗСА: 144 Second Ave., New York, N.Y. 10003

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ: Yury Monczak, 7895 Des Ecores, Montreal, Quebec, Canada H2E 2W7

З ДРУКАРНІ Мирона Баб'юка, 1525 Emerson St., Rochester, N.Y. 14606 U.S.A.

ПЛАСТУН „ГОКО” - ГЕНЕРАЛ КРАВЦІВ

„Гей Юнаки, Гей Пластуні! Всі Ви, що колись в минулому були на таборах... згадайте приємні дні мандрівки, чар лісів, і незабутні алярми. Якщо у Вас ще не завмер завзятий дух пластуна, яким Ви колись виказувались, і якщо у Вас є гаряче бажання навчитися чогось з модерного провідництва й практичного пластування, приїжджайте на ВАШ вишкільний табір”.

Микола Кравців в однострою генерал-хорунжого (one-star general) в 1984 р.

Так починався весною 1957 року заклик пластового куреня *Лісові Чорти* до старшого юнацтва в Америці зголошуватися до участі в першому Крайовому Вишкільному Таборі, пізніше відомому як „КВТ”. При кінці

виднів підпис: „ГОКО, ЛЧ (Комендант табору)”.

„Гоко” - це псевдонім пластуна-сеньйора Миколи Кравціва, широко відомого в Америці й Канаді в 1950-их роках юнацького провідника-виховника. Він був членом спочатку 1-го куреня юнаків ім. сотника Січових Стрільців Федора Черника в Філадельфії, а опісля -- старшо-пластунського куреня *Лісові Чорти* (заснованого ще 1922 року в Карпатах), подібно як і його батько Богдан Кравців (колишній Крайовий Провідник ОУН в Галичині, колишній політв'язень польських тюрем, та колишній член Головної Пластової Булави і голова Крайової Пластової Старшини в Америці).

Провід першого окружного табору юнаків „Сокіл” на пластовій оселі „Вовча тропа” в 1953 році. Стоять від ліва: пл.скоб Микола Кравців - заступник бунчужного, пл.сен. Микола Василик, пл.скоб Роман Алиськевич, пл.сен. Юліян Крижановський - керівник програми, пл.сен. Ярослав Падох - комендант, пл.скоб Богдан Сірий, пл.сен. Богдан Ковалик, пл.скоб Петро Содоль, ст.пл. Любомир Онишкевич - писар, та пл.розв. Андрій Навроцький. Клячуть: ст.пл. Славко Паливода і пл.скоб Олесь Пясецький. Сидять: ст.пл. Богдан Андрушків та пл.розв. Андрій Головінський.

В юнацтві Микола здобув ступінь пластуна-скоба (найвищий ступінь), а в старшому пластунстві заслужив на ступінь зв'язкового в Кадрі Юнацьких Виховників. Гоко дуже любив пластувати і тому кожного літа можна було його зустріти на різних таборах і вишколах Пласту. Наприклад, літом 1954 року він був бунчужним окружного табору юнаків на пластовій оселі „Вовча тропа”. Цей табір, під назвою „Маківка”, ввійшов в історію Пласту як один із кращих юнацьких таборів, великою мірою завдяки провідницькому хистові Гока, який з великим ентузіазмом організував різні мандрівки, нічні алярми і змаги, та теренові ігри з історичною тематикою.

Збірка на вишкільному таборі-курсі „Мала береза” в 1951 році. На чолі першого (Філадельфія) гуртка стоїть в капелюсі пл.роз. Микола Кравців, а на чолі другого (Нью-Йорк) гуртка стоїть в пірїжку пл.роз. Петро Содоль.

Літом 1955 року, Миколу Кравціва прийняли до військової академії у Вест Пойнт, де він скоро вирізвився у провідництві, і тому на останньому році вишколу виконував обов'язки командира полку в бригаді кадетів. Рівночасно його участь в Пласті різко обмежилася. Але одного літа він таки одержав цілий місяць вільного і використав час для виховної роботи в Пласті. А це було власне в 1957 році. Того літа в Канаді Пласт зорганізував першу величаву Ювілейну Міжкрайову

Кадети Військової Академії у Вест Пойнт, які в 1959 році стали офіцерами-танкістами. Перший з ліва у першій лаві - Микола Кравців.

Пластову Зустріч (ЮМПЗ) і Гоко був її головним бунчужним, а по закінченні зустрічі поїхав на „Вовчу тропу”, щоб перевести там перший Крайовий Виховний Табір (КВТ) на терені Америки під назвою „Лісовий загін”. Програма КВТ під командою Гока була, як можна було сподіватися, на практиці дуже інтенсивна, де пропорційно найбільше часу присвячено на мандрівки та різні теренові вправи, що потрібні для досягнення ступеня пластуна-скоба. Одна довша мандрівка проходила таким скорим темпом, що надовго запам'яталася всім учасникам-юнакам (між ними - майбутні професори О. Субтельний, І. Мигул, Ю. Перфецький). Про це яскраво свідчать таборові коломийки, як наприклад:

*В Массачусетс як вже були,
Гору Гарвей ми здобули,
Гоко крок вперед давав,
Піця ззаду підганяв.*

В листі до учасників Гоко, після закінчення табору, писав:

„Вірю, що ще від Вас почую і що незадовго знову побачимося десь там, де ліс шумить.”

На жаль, це був останній табір його активного пластування, бо в 1959 році він став офіцером-танкістом Армії ЗСА і військова служба закидала його далеко від

пластових осередків. Все́таки, коли була лише нагода, він усе старався хоч відвідати табори. Пам'ятаю, як під час однієї вечірньої ватри на міжкрайовому вишкільному таборі „Лісова школа” в 1966 році, раптом, із темряви, несподівано появилася знайома постать Гока, і як усі уважно слухали його розповіді при вогнику.

листопад 1992 р. Зустріч в Києві колишніх членів проводу першого КВТ (Крайового Вишкільного Табору) в Америці; сидять, від права - Микола Кравців (комендант) і Петро Содоль (бунчужний). Бракує Романа Алиськевича (булавного). За ними стоять їхні сини Павло Кравців та Петро Содоль мол.

Військова кар'єра Миколи Кравціва була різноманітна. Він відслужив два терміни під час війни у В'єтнамі, де був раз тяжко ранений, а три рази відзначений Срібною зіркою за хоробрість. В Західній Німеччині, в різний час, він командував: кавалерійським батальйоном, панцерною бригадою, та дивізією піхоти. Служив також у штабах Пентагону і НАТО та був миротворчим спостерігачем Організації Об'єднаних Націй на кордоні між Ізраїлем і Сирією. Він успішно закінчив Каледж Війни Армії ЗСА (найвища офіцерська школа) та здобув науковий ступінь магістра в галузі інтернаціональних стосунків в престижному університеті Джордж Вашингтон. 1983 року він став генерал-хорунжим із однією зіркою, а три роки пізніше -- генерал-поручником із

двома генеральськими зірками. Це перший уродженець України (нар. у Львові 1935 р.), який досягнув таку високу військову рангу в Армії ЗСА. Від 1990 року він у відставці після 31 року активної служби. Микола Кравців одружений з Христиною Квасовською і вони мають троє дітей: Марію, Андрія і Павла.

Генерал Кравців у приватному листі скромно згадав нещодавно:

„Мав я багато щастя у своїй кар'єрі і багато цікавих призначень. От і все”.

Щастя, очевидно, помагає у кожній професії, але в цьому випадку головну роль грала його послідовна праця над собою і природна здібність до вояцького діла. Серед його друзів пласту́нів ніколи не було сумніву, що „наш Гок” буде генералом, але нікому і не снилося, що в 1992 році він стане членом Дорадчої Ради (дорадник в справах оборони) при Верховній Раді незалежної України!

подав: Лісовий Архидідько
Граф Піця

Як птахи в далечинь, під бурю і під громи,
від рідних зір і гнізд відбилися давно ми.
Йшли повенню вогні. І задуми й доми
згоряли нам дотла - і далі ми з дітьми,
тікали далі в світ - як птахи - безупину ...
Хоч промінь спогаду, хоч мрій одну жарину
хотіли зберегти, голубити в серцях -
про край, про рідний наш!

Зберіг окремо я лиш пучечку євшану:
щоб нюхавши його колись мої сини,
знайшли додому шлях, далекий та ясний.

Богдан Кравців

„ЗАБОЛОЧЕНІ КОПИТА”

Юнацький кінний табір, і що там справді було ...

В модерній історії Пласту кінний табір бере свій початок як підтабір 1-го етапу Ювілейної міжкрайової пластової зустрічі - ЮМПЗ'92. Юнацтво так захопилося ідеєю кінного табору, що було аж три кінні підтабори. Їх зорганізували три старші

пластунки - Мирося, Ляриса і Таня Драган. Кінні підтабори до тої міри всім сподобалися, що рішено створити новий рід спеціалізованих таборів. І так, літом 1993 р., відбувся кінний табір „Заболочені копита”.

* * * * *

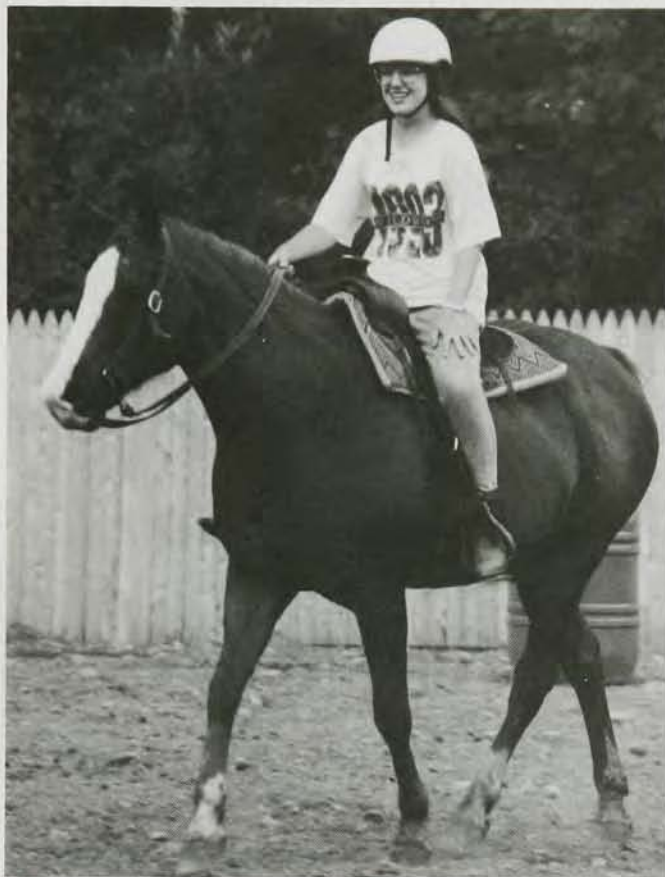
Юнацтво на кінному підтаборі ЮМПЗ'92 в Saranac Lake, Нью Йорк.

Їзда верхи вимагає дисципліни, контролю, співпраці та співжиття. Плекаючи ті прикмети впродовж сімох днів таборування, пластуни і пластунки досягнули високий рівень їзди верхи. Ці ж самі прикмети творять основну підставу успішного пластового таборування. На кінному таборі

підкреслювалося ті паралелі, між їздою верхи і пластовим таборуванням. Користуючись відповідним підходом, їзда верхи може послужити як оригінальний і дуже цікавий приклад успішного пластування.

На таборі, інструктори вчили не лише

їздити верхи, але також, як осідлати коня, як натягнути вуздечку, як напувати і пасти коня, та як його чесати. Завдяки індивідуальній увазі інструкторів та булави, всі таборовики здали вмілість „їзда верхи”.

Вершник пл.роз. Христия Рудакевич.

Хочете навчитися більше про коней? Поїдьте на кінний табір!

Мале число таборовиків, спеціалізаційний характер, позитивні прикмети, які їзда верхи вчить, спричинили дуже успішний і приємний табір, який варта повторити в 1994 році. Слідкуйте за точними інформаціями про дату і місце табору. За дальшими інформаціями дзвоніть до Тані і Миросі Драган (203) 625-0944, або до Ксені

Юначка рекомендує кінний табір!

Кінний табір, який відбувся в серпні 1993 р. в околиці Гантеру, Нью Йорк, був успішним, приємним, та дав всім нагоду набрати більше досвіду в їзді на конях.

Під час дня, програма була інтенсивна. Ми їздили верхи від 9-ої год. ранку до 4-ої пополудні. Булава тяжко працювала над пластовою програмою, яка відбувалася вечорами і була дуже цікава і різноманітна.

Зліва: Олена Площанська, Адріана Бембер, Катруся Шамрай. Спереду: Христия Рудакевич.

Озеро Норт Лейк, положене в горах серед чудових краєвидів, перехрещене стежками, якими ми мали нагоду мандрувати. Біда в тому, що нам не вистачало дня -- починало темніти і ми, не дійшовши до наміченої цілі, верталися назад до табору.

Табір мав відносно мало учасників, і це дало нам можливість добре познайо-митися з усіма та часто їздити верхи. Шкода лиш, що табір не тривав довше.

Раджу всім, хто має нагоду і охоту, зголоситися на кінний табір в 1994-ім році. Це буде чи не один з найкращих таборів!

Пл.вір. Катруся Шамрай

Учасники і булава табору з головою КПС Америки пл.сен. О. Кузьмович, при церкві св. Івана Хрестителя в Гантері, Нью Йорк.

Вершник пл.пр. Адріяна Нatina-Еткінсон.

НІЧНА ТИША

(Спомини виховниці)

Точно 10-та година вечора. „Нічна тиша!” -- закричав хтось із булави, і всі тихенько, без сміху і говорення, полягали спати. Час від часу було видно блимання ліхтарки -- уважна стійка помітила щось підозріле!

Так можна описати нічну тишу на кінному таборі ... з деякими виїмками!

Хоч юнацтво переважно без гамору йшло спати в „приличній” годині, то тяжко забути наш „Гов-даун” (*ho-down*). Скільки то таборовиків-сусідів прибігло подивитися, як пластуни забавляються! А тоді, зі заздрости, що не могли до нас прилучитися і слухати української рок-музики, казали нам втихомиритися. Навіть лісничий (*ranger*) заглянув до нас подивитися, що то за забава.

+++++

Таборова стійка мала певні труднощі, коли наші малі кудлаті приятелі загощували до кухні. Та юнацтво завжди рятувало таборову їжу від єнотів. Мені особливо подобалася пластова постава двох таборовичок:

- „Ми мусимо їх прогнати!” -- сказала одна юначка другій.

- „Чому?” -- спиталася друга.

- „Ми -- стійка і маємо це робити!” -- відповіла перша.

- „Але їх є троє, а нас тільки дві!”

Здається, що вони таки пішли боронити хліб і горіхове масло, бо ранком в кухні нічого не бракувало.

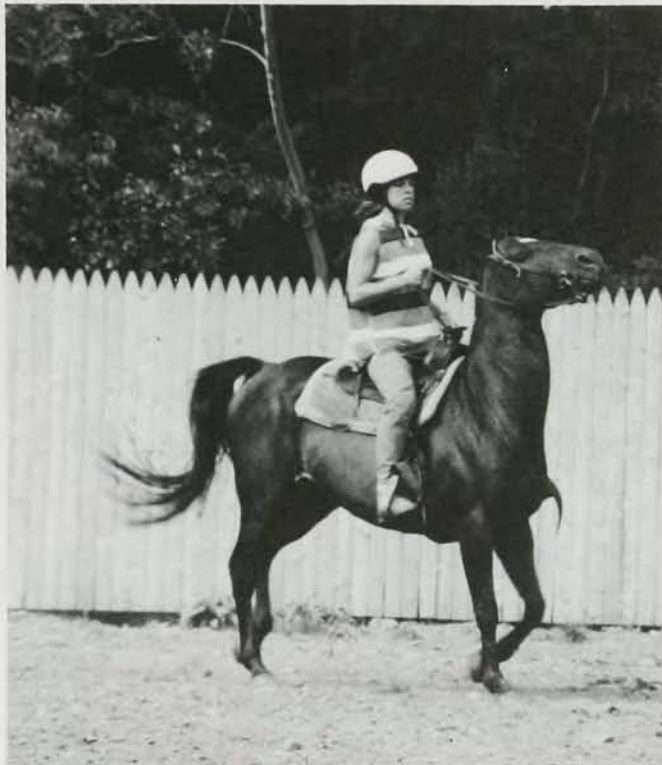
Проте мишка була більше успішною в своїх збитках. На жаль, стійка не зуміла її зупинити, коли вона напала на шатро бунчужного і вигнала його звідтам. Наступного ранку хтось зауважив, що вікна

в авті комендантки зайшли парою... Чи знаєте, куди бунчужний сховався!?

Варта їхати на кінний табір, хіба лише задля пригод в часі нічної тиші!

ст.пл. Таня Кость булавна

* * * * *

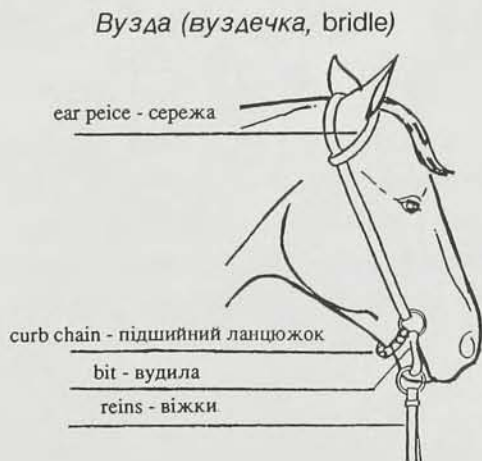
Вершник ст.пл. Таня Кость.

Теренова гра: пл.учч. Адріяна Бембер і Леся Фігач.

* * * * *

СЛОВНИЧОК

Їзда верхи - *horseback riding*

Вершник - *horseback rider*

Кобила - *mare*

Жеребець - *stallion*

Лоша - *colt*

Лошиця - *filly, female colt*

Стадо коней - *herd of horses*

Грива - *mane*

Копито - *hoof*

Сідло - *saddle*

Віжки - *reins*

Вузда (вуздечка) - *bridle*
 Стремено - *stirrup*
 Підкова - *horseshoe*
 Стайня - *stable*
 Запрягати - *to hitch, to harness a horse*
 Розпрягати - *to unhitch, to unharness a horse*
 Напувати - *to water a horse*
 Сідлар, лимар - *saddle maker*
 Іржати - *neigh*

* * * * *

Булава табору „Заболочені копита“.

Ст.пл. Адам Гапій, бунчужний, прямує коня довкола бочки.

Степи південної України
 вважаються прабатьківщиною коня. В
 передісторичних часах там свobodно
 паслися великі табуни диких коней.
 Освоєння коня мало великий вплив на
 спосіб життя людей, а „винахід” їздити
 верхи дуже змінив хід історії людства.
 Людина могла долати великі віддалі -
 пізнавати нових людей та їх спосіб
 життя. Це мало корисний вплив на її
 розвиток, але рівночасно виставляло її
 на більшу небезпку. Люди почали
 жити більшими скупченнями, щоб
 легше себе боронити перед
 несподіваними напасниками.

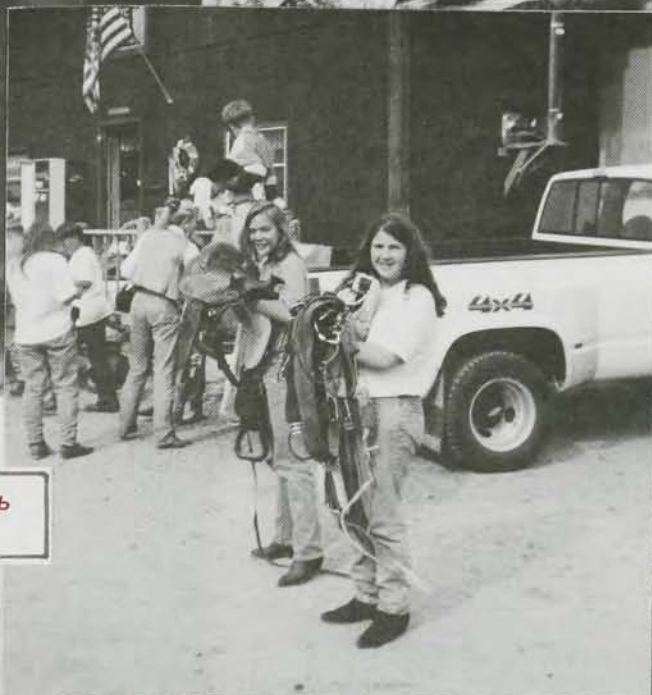
В журналі „Саєнтіфік амерікен”
 (Scientific American) за місяць грудень
 1991 р. появилася довша стаття, яка
 доказує, що люди на нашій батьків-
 щині вже їздили верхи 6,000 років тому
 назад -- яких 500 років до винаходу
 колеса! Вчені могли це доказати по
 знаках, що їх залишили вудила на
 кінських зубах.

Коваль прибиває
коневі підкову.

Вершник пл.роз. Олена Площанська

Юначки приготують
сідло і вузда.

Вершники пл.учч. Адріана Бембер,
Олег Гасюк і Ляріса Оприско.

Вершник пл.роз. Надя Савицька

„Тушканчики” з Албані

Гурток „Тушканчики” з Албані, столиці стеїту Нью-Йорк в США пише:

Дорогий „Юначе”!

Наш „пластовий рік” розпочався дуже цікаво. В жовтні 1993-го року, ми пішли на прогульку в гори Адірондак в стеїті Нью-Йорк. Прогулька була тим цікава, що в ній брало участь не тільки юнацтво але також навацтво і ті батьки, які почувалися на силах мандрувати. Тому, що наша станиця мала, ми часто проводимо зайняття спільно з новацтвом і запрошуємо наших батьків, які радо йдуть з нами на

прогульки. Це дає нам нагоду спільно помандрувати, поговорити, і краще зживатися. Це вже друга наша осіння мандрівка, і з кожним роком зростає число учасників. Хто знає, може на слідуєчий рік поїдуть усі батьки і пластуни нашої станиці.

Пересилаємо Тобі кілька „листків-споминів” і фотографії з нашого таборування на Крайвому Вишкільному Таборі (КВТ), що відбувся поблизу містечка Гантер в Кетскильських горах стеїту Нью-Йорк, літом 1993-го року.

„ К В Т ”

Цього року, в горах Гантеру відбувся КВТ (Крайовий Вишкільний Табір) 1993. Зїхалося около п’ятдесять пластунів з різних сторін Америки і також з Канади. На таборі були гутірки, що їх приготували наші виховники, та інші зайняття, на яких ми гарно забавлялися. Була, також, прогулька по горах Кетскіл, які знаходяться в околиці Гантеру. На тій прогульці, ми бачили прекрасні краєвиди гір, котрі на наших очах мінялися зеленими і синіми кольорами. Це нас зачарувало! Вечером, змучені, ми повернулися до нашого табору.

Учасники нашого табору навчилися дуже цікавого спорту -- скалолаження (rock climbing). Було це велике пережиття для нас всіх! Ми спиналися по великій скелі. Це дуже тяжкий спорт, який вимагає доброї фізичної і психічної вправності. Кожного вечора в нашому таборі горіла ватра, при якій ми всі мали нагоду поспівати, поговорити та забавитися. Кожний з нас пізнав багато нових друзів, які на довго

Гурток „Тушканчики” з Албані, Нью-Йорк, перед церквою св.Івана Христителя в Гантері.

З ліва на право: Християн Сп’як, Леся Філь, Ляриса Дурбак, Дорота Білиця, Кася Клем і бунчужний, ст.пл. Марко Якубович.

залишаться в нашій пам’яті. По закінченні табору КВТ, всі ми здорові та щасливі повернулися додому.

Пл.роз. Дорота Білиця

„Тушканчики” з юнаками на таборі КВТ-93.

Крайовий Вишкільний Табір відбувся від 3-го до 18-го липня 1993-го року в Гантері. Всі учасники табору були розвідувачі, які хотіли закінчити третю пробу. Щоб дійти до табору, треба було перейти річку та йти лісом яких десять хвилин. Першого дня, ми дуже тяжко працювали -- треба було розтаборитися перед відкриттям. Ми не мали багато часу але до вечора все скінчили та відкрили табір.

Погода була чудова -- навіть трохи загаряча. Кожного дня ми мали гутірки - деякі цікаві, а під час інших - ми мало що не засипляли. Ми поділилися на групи, щоб підготувати свої проєкти до третьої проби. Ці проєкти переводили і показували перед цілим табором, наприклад - запланували мандрівку, підготували і провадили пластовою ватрою, показали звичай пов'язані з українським весіллям. Ми здавали такі іспити вмілостей: першу допомогу, журналістику, писанкарство, одне, два, і три пера. Вечорами в таборі ми теж гарно забавлялися -- були вечірки, ватри, ігри.

Я поїхали не цей табір не лише для того, щоб здати третю пробу, але щоб лазити по скелях. Спочатку, мені було дуже страшно так високо лізти, але ... я це дуже любила. Я навчилася багато про цей спорт і не можу дочекатися, коли знову буду мати нагоду

лізти на скелю. Коли табір закінчився, я не хотіла вертатися додому - мені було жаль залишати товариство, з яким таборувала два тижні. Я можу насправду сказати, що це був найкращий табір. Спомин цього табору залишиться мені на все!

Пл.юн. Леся Філь

Юнацтво під маштом з другом, ст.пл. Адріаном Гевриком.

„По фас, по фас...” -- юнацтво в кухні.

Видрапуємося на скелю... -- пл.роз. Кася Клем і пл.роз. Леся Філь.

Цього року, я поїхала до Гантеру на табір КВТ. Я не дуже хотіла їхати, але не знала, як це сказати всім, тому поїхала. Першого дня ми мусіли йти через таку траву, що мені сягала по бедра. Того дня все було дивне і нове, але по двох днях я до всього привикла. Найтяжче було рано вставати та йти митися в зимній річці.

Над озером під час прогульки: (від лва) Наталка Богданович, Ляриса Доміно, Леся Філь і Кася Клем.

Майже цілий перший тиждень ми мали гутірки, але тоді ми поїхали на скалолаження! Мені це було дуже, дуже приємне. Першого разу я дуже боялася і була непевна себе, але скоро привикла і почала більше собі довір'яти. Жалую, що ми мали тільки два дні на цей спорт. Коли прийшов останній день я здивувалася, як багато більше певною я себе почувала і як привикла до таборового життя. Табір був кращий, ніж я сподівалася!

Пл.юн. Ляриса Дурбак

* * *

Літом 1993-го року, я поїхав на Крайовий вишкільний табір (КВТ). Я дуже хотів пожити в лісі два тижні. Я також знав, що там будуть вправляти скалолаження, а це дуже цікавий спорт. На КВТ можна також здавати різні точки до третьої пластової проби.

Коли наш гурток (Леся, Дася, Дорота і я) приїхав на місце табору, ми не знали, чого сподіватися. Всі учасники табору КВТ говорили по українському, і за час двох тижнів ми багато навчилися про Пласт і про Україну. Ми теж краще пізнали себе. Я майже закінчив здавати третю пробу -- залишилося мені ще кілька точок, яких я не міг здати на таборі.

Табір був дуже цікавий і мені дуже подобалося лазити по скелях. Професійні інструктори навчали нас, як це правильно робити. Вони кожному з нас помагали коли ми не могли чогось зробити. Нераз було дуже тяжко вилізти до наміченої мети, але при їхній допомозі, ми це досягали. Наші булавні і провід лазили з нами.

Під час табору ми відбули одноденну прогульку. Треба було багато чого нести і це було дуже тяжко. Ми всі повернулися дуже помучені, але задоволені.

Табір після Богослуження. Комендант - ст.пл. Євген Дувалко, заст.ком. - ст.пл. Катя Москвич, бунчужний - ст.пл. Марко Якубович, писар - ст.пл. Галя Кузишин.

Моїм приятелям і мені дуже подобався табір. Ми б всі хотіли ще раз поїхати на такий табір. Я хочу подякувати проводові та

булавним, другові Маркові Якубовичеві, другові Євгенові Дувалкові, другові Олисеві Якубовичеві і подрузі Каті Масник, що вони нам допомагали і з нами працювали на таборі.

Пл.роз. Християн Сп'як

(Це, здається, закінчує многотомний твір про КВТ'93. Статті про цей табір появились в минулих двох числах -- із цим числом -- в трьох! Чи це ознака, що табір дуже всім сподобався? Чи це ознака, що виховниці/виховники примусили юнацтво писати до Юнака про якийсь табір?? Чи це ознака, що хтось дбає??? Ану, чи ще хтось з вас має готову статтю про КВТ'93; може заведем окрему рубрику в журналі під назвою „КВТ'93: що там було, і що ще не знаємо!” Отже, витягайте пера і папери, викликайте старі знімки, прозірки, пошолопайте в пам'яті та надсилайте до редакції ваші статті. Хто знає -- може надрукуємо! -- Ред.)

ПРИВІТ, ПРИВІТ ...

Щирі вітання від
юначок та юнаків з
зимового табору
„Татри-94”
у Словаччині!

СКОБ!

Левко Довгович,
Кошиці, Словаччина.

Вуйцьо Вузлик каже

До редакції надійшла ціла купа різних запитів для пл.сен. Владислава Вузловецького, славного таборовика ще з міттенвальдських часів, а для ближчого кола пластунів знаного як Вуйцьо Вузлик. Гадаємо, що в цей передтаборовий гарячковий час багато з вас повиягали свій таборовий виряд, розложили його в кімнаті (помимо протестів ваших батьків), та побачили, що не все в порядку. Добре зробили, що написали до Вуйця Вузлика, він вам все це витлумачить.

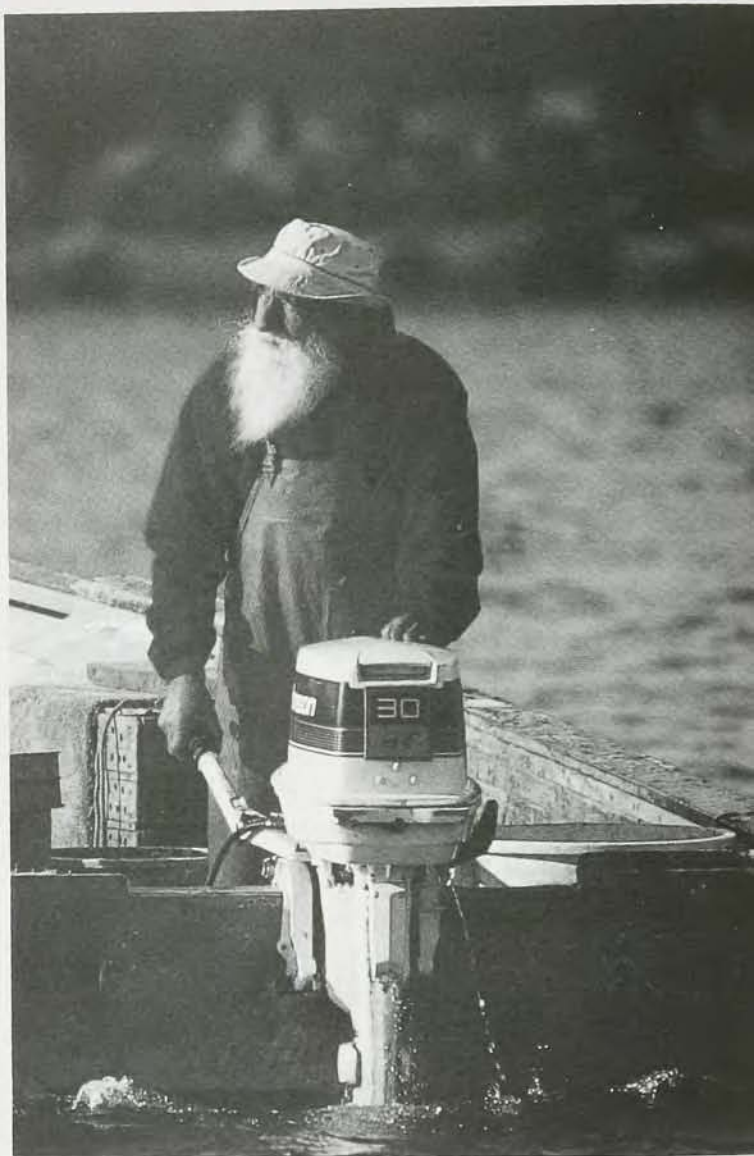
Дорогий Вуйцю:

Тато мене вже збирає на табір і впхав у наплечник лопату. Каже, що коли буду на Вовчій Тропі, змушу нею викопати рови кругом шатра, аби дощ мене не залляв. Чи це правда?

Розгублений

Дорогий Розгублений:

Все залежить від того, під яким шатром будеш спати. Якщо шатро має добру непромокальну підлогу, і дощ не протікає крізь шви між підлогою і стінками, тоді лопату лиши вдома -- ровів не треба копати. Якщо шатро є без підлоги, а ти будеш спати на дерев'яній „платформі” у шатрі, тоді теж рови не треба копати.

Але, якщо шатро є без підлоги, і ти будеш спати прямо на землі, тоді обов'язково обкопай шатро, принаймні зі сторони схилу, щоби під час зливи в шатрі не появився потічок. Рови слід копати зараз біля стінок шатра, щоби вода, яка стікатиме з даху, капала у рови, а не під саме шатро (ілюст. 1).

Увага: не забудь після табору рови назад закопати, щоби олені собі ноги не ламали.

Край скапування дощу це край непромокаючої плаhti, з якої буде стікати дощ під час зливи. Мусиш впевнитися, що рів не є зі зовні, а всередині місця, покритого плахтою. Інакше вся вода стікатиме з даху просто під шатро.

Ілюстрація 1

Дорогий Вуйцю Вузлику!

Вибираюся на мандрівний табір і хочу знати, як мені пакувати наплечник. Маю наплечник із зовнішньою рамою і не знаю, де що мені повсаджувати.

Пл.уч. Петро Горбачевський
Філадельфія

Дорогий Петре!

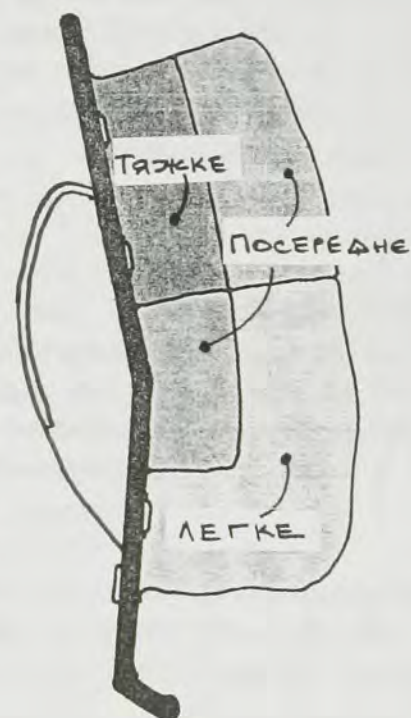
Ти не перший і напевно не останний із таким запитом. Я бачив вже стільки різних катастрофічних наплечників, що тяжко повірити, що це пластові „ветерани” так пакували свій крам.

Те, що маєш наплечник із зовнішньою рамою не грає великої ролі. Усі наплечники з рамами, зовнішніми чи внутрішніми, пакуються подібно. Є два головні правила: (а) Пакуй важкий виряд (кухонка, фотоапарат, черевики) вгорі наплечника близько біля плечей; (б) Пакуй виряд, котрий потребуватимеш швидко вдень (карта, дощовик, куртка, перекуска), під верхом. Якщо середина ваги (*center of gravity*) наплечника буде далеко від плечей або дуже низько, тоді наплечник буде тебе тягнути вниз і вивертати спину дозаду. На цьому потерпить теж і твоя рівновага, яку буде тяжко втримати, особливо на негладких стежках.

Подаю приклад добре спакованого наплечника (ілюстр. 2).

В нижню частину наплечника за-
пишаю мішок
до снання,
спідне білля,
шкарпетки та
інший одяг.

Палі до
шатра йдуть в
горішню час-
тину наплеч-
ника, вздовж
рами. Якщо
вони довгі, то
переходять до
долішньої час-
тини наплеч-
ника крізь
дірки в пере-
городці. Внизу горіш-
ньої частини

пакую дуже Ілюстрація 2

теплій одяг,

який правдоподібно не уживатиму, довгі штани, додатковий одяг (сорочки, шорти).

Поверх того даю кухонний виряд (менажку, кухонку) та харчі. Це пакую об саму спину, бо воно важке. Тут також пакую шатро і прибори до миття.

У кишенці верхнього накривала наплечника ховаю дощовик, топографічні карти, шапку, соняшні окуляри, та інші дрібнички.

Якщо наплечник має зовнішні кишені, тоді туди добре пакувати дрібний виряд (прибори до миття, пляшку на воду, окуляри, компас, годинник, рукавиці, плин проти комарів, аптечку, ліхтарку і т.п.)

Зі зовні наплечника краще носити якнайменше виряду, бо він легко зможе відірватися і загубитися. Евентуально можна тут прикріпити матрац до спання (*closed-cell foam mat*, а не тяжкий матрац до надування!!!), сокирку, пляшку на воду.

Коли пакуєш наплечник, зверни увагу на рівновагу, щоби він не був тяжчий з одної сторони ніж з другої. Якщо наплечник має бічні реміні (*compression straps*) -- стисни їх, щоби виряд тісно лежав у наплечнику, а не вільно „їздив” у ньому.

* * *

Вуйцю Вузлику!

Я минулого року загубив на Пластовій Січі шлюфку, десь там біля басейну. Чи Вуйцю, часом, її не бачив?

*Заклопотаний
Торонто*

Дорогий Заклопотаний:

Я тих загублених шлюфок маю повну пачку. Котра з них є твоя?

* * *

Високоповажаний Друже Вузловецький!

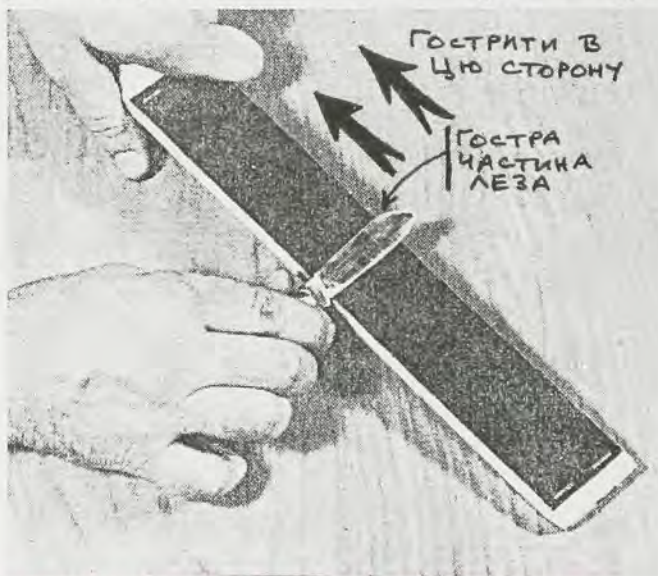
Вже минуло п'ять днів, відколи я почала думати над одним питанням: що є безпечніше -- тупий ніж, чи гострий? Ніби

гострий краще ріже і не вихопиться туди, де не треба (наприклад, на пальці), але зате фест поріже, якщо вихопиться. Я в дилемі.

*Пл.уч. Маланка Лончина
Чікаго*

Дорога Маланко!

Бачу, що з тебе неабиякий філософ. Виглядало б, що тупий ніж безпечніший, бо так легко не вріже палець (чи іншу частину тіла). Але!!! Тупий ніж легко сковзнеться по дереві, і тоді саяк чи так поїде по руці чи пальці та скалічить його. Те саме відноситься до сокири та іншого гострого виряду. Гостре лезо „триматеметься” місця, яке ріжемо, і його треба менше натискати, чи „силувати”, щоби добре різало. Тому такий виряд повинен бути якнайгостріший. Очевидно, з гострим лезом треба обережно поводитися, бо якщо воно зроблене щоби різати дерево, воно напевно поріже шкіру.

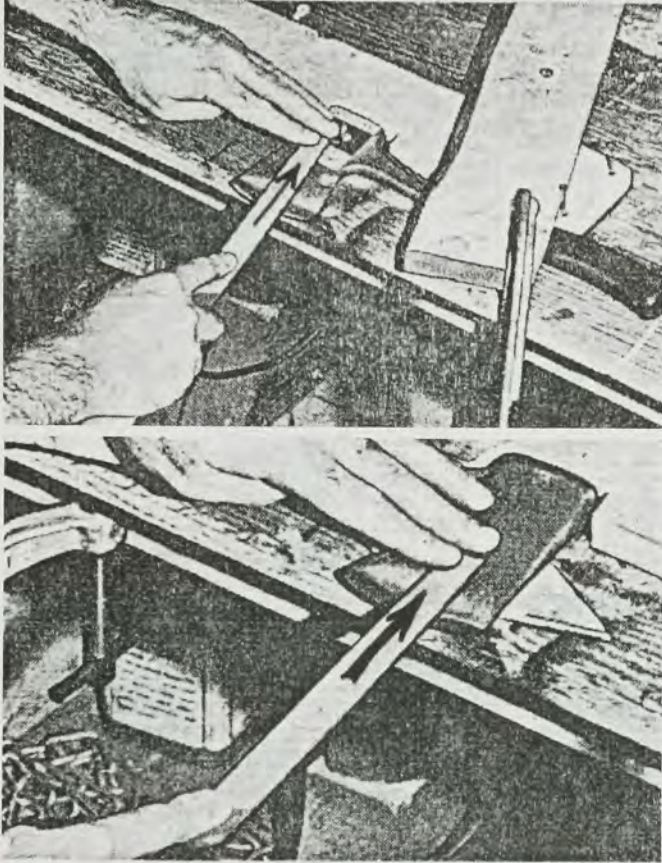

Ніж гострити так, неначе „стругати моркву”: лезо похилити під кутом 15°-20° і водити в одну сторону по пильнику чи камені до гострення (стрілки на ілюстрації).

Ілюстрація 3

Щоби загострити ніж, треба посувати лезом під кутом 15°-20° по камені, неначе б стругалось моркву чи кілок (ілюстр. 2). Ніколи не водити лезом від себе, неначе б

смарувалося хліб маслом, бо тоді край леза буде зубчастий, а не рівний. Інший спосіб стругання це водити лезо по камені під тим же кутом, але в коло. Також краще капнути одну-дві краплі оливи на камінь, щоби лезо було гладке та не щербилося об малесенькі куснички відбитого каменя.

Стрілка на пильнику вказує в котру сторону треба водити пильником, щоби загострити лезо. Сокира повинна бути така сама загостра, як ніж.

Ілюстрація 4

Сокиру гостряться подібно як і ніж, але тут треба водити каменем чи пильником по лезі сокири. Це більше небезпечно, ніж гострити ніж, бо можна легко порізати пальці. Сокиру треба міцно тримати на коліні (або прикріпити кліщами до стола) а каменем водити в сторону леза, а не від леза (подібно, як ніж) (ілюстр. 4). Уважай!!! Не заїдь пальцем у лезо!!! Повтори цей рух 20-30 разів, тоді оберни лезо на другу сторону і зроби так само. Повторюй це доки сокира

буде гостра.

Сокира повинна бути така загостра, як і ніж. Щоби перевірити гостроту, поспробуй врізати лезом папір. Гостре лезо буде рівно і легко його різати, а не дерти.

* * *

Вуйцю!

Я хочу отримати св. Юрія в бронзі. Що я маю зробити?

пл.прих. Бобко Фітько
Анкорадж, Аляска

Дорогий Бобку з Аляски:

Багато добрих пластунів хочуть отримати це відзначення, але його не роздають, як лозу на Великдень. Перший крок до успіху: краще мовчати і виглядати дурним, ніж відкрити свої уста і дати на це доказ.

* * *

Дорогий Друзе Владивославе!

Ми з гуртком плянуємо триденну мандрівку, і мій приятель Місько Малина запланував меню. Все дуже гарно йде, лише Місько настоює на тім, щоби нести зі собою пушки з зупою. Каже, що свіжа зупа нас буде краще підбадьорувати під час мандрівки. Чи має він рацію?

Пл.уч. Марко Рибак
Монреаль, Канада

Дорогий Марку:

Твій колега Місько має трохи рацію, бо зупа з пушки краще смакує, ніж порошоквана (розчинна -- *instant*) зупа. Проте, зупа в пушці важить надзвичайно багато, і кожний з вас проклене і пушку, і самого Міська, коли цілий день носитимете пушки в наплечнику. Після довгого дня мандрування, більшість з вас з надзвичайним смаком з'їсть будь-яку зупу, порошоквану чи свіжу, отже не варта себе

зайво мучити непотрібною вагою.

Моя порада така: пушки лишіть вдома для мами/тата, а в наплечник запакуйте порошокані зупи типу „*Lipton's Cup-a-soup*”. Їх дуже легко приготувати (кинути до запареної води, замішати і -- все готове), вони відносно смачні та, найважливіше, важать лише кількадесять грамів (кілька унцій). В додатку -- це добра причина на *junk food*.

* * *

Вуйцю!

Я десь читала про якусь формулу, яка дозволяє обчислити менше-більше кількості часу потрібного для того, щоби перейти дану віддаль на мандрівці. Чи Вуйцю чув про щось таке, і, якщо так, прошу мені її переслати.

Пл.роз. Катя Зубач
Вінніпег

Дорогенька Катрусю!

Маєш рацію, така формула існує, і вона дуже проста. Мандруючи стежкою в гористому терені пересічна людина перейде одну милю (1.6 км) за пів години. До цього треба додати ще пів години на кожних 1000 стіп (300 метрів), що сходитиметься вгору.

Наприклад: Як задовго йтиме юнак 8 миль, починаючи на висоті 1500 стіп, а кінчаючи на висоті 3500 стіп. Відповідь:

8 миль X 30 хвилин = 240 хвилин = 4 год.

Це відповідь, якщо юнак би мандрував по рівному терені. Проте впродовж цих 8-ох миль юнак йтиме вгору 2000 стіп. Отже:

2000/1000 X 30 хвилин = 2 X 30 = 60 хвилин.

Так, що остаточна відповідь є:

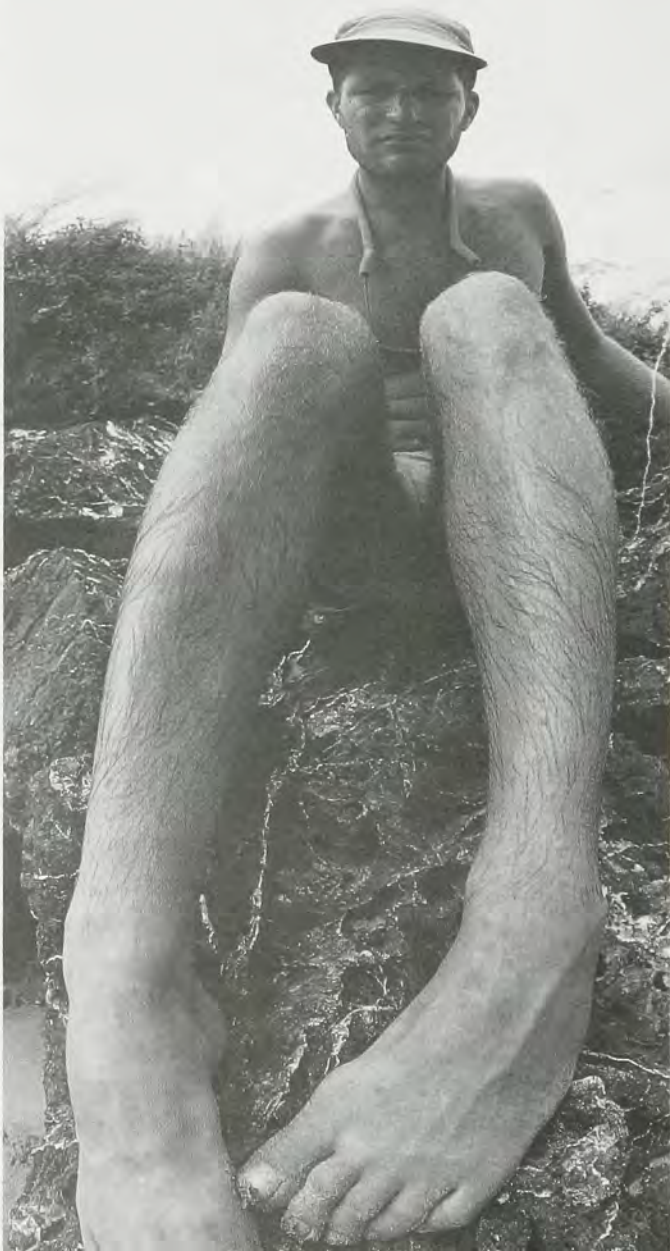
(8 миль X 30 хв.) + (2000/1000 X 30 хв.) =

(240 хвилин) + (60 хвилин) = 5 годин.

Не забудьте, що коли ви під час тих 8-ох миль йдете три рази вгору і в долину 1000 стіп, то це немов ви би йшли вгору 3000 стіп! Відповідно до цього мусите обчислювати час прогульки.

Вкінці пам'ятайте, що це лише загальна формула для пересічних мандрівників. Прихильники будуть йти значно довше ніж високі скоби чи вірлиці, тим більше, коли в них на плечах будуть тяжкі наплечники.

Підслухав ст.пл. Юрко Мончак

Україна здобула Золоту медалью!

Дня 25-го лютого 1994-го року на Олімпіаді в Норвегії українка, Оксана Баюл, здобула Золоту медаль з жіночого фігурного ковзання на леді. Це перша Золота медаль в історії самостійної України. Мільйони людей на світі дивилися, як Оксана змагалася проти знаменитих чемпіонів. Всі бачили, як підносився синьо-жовтий прапор, і як грали український національний гімн, коли їй вручали медаль.

Оксана походить з Дніпропетровська, де від маленької вчилася ковзатися на леді. Хоч їй тільки шістнадцять років, в неї вже було тяжке життя. Батько покинув родину, коли їй було два роки. В 1991-у році вона пережила страшну трагедію, коли померла на рака її дорога мама. Вона не мала жодної родини -- нею заопікувався її тренер, Станіслав Коритек. Але незадовго вона знову пережила втрату, коли Коритек виїхав до Канади шукати ліпшого життя для себе і для своєї родини. Перед своїм від'їздом він передав Оксану під опіку Галини Змієвської, яка підготовляла Віктора Петренка до Олімпіади 1992-го року, де він виграв Золоту медаль. Змієвська прийняла Оксану до себе мов дочку -- Оксана жила в одній кімнаті з донькою Змієвської.

Сирітка Оксана виявила великий талант. Вона є не тільки спритною і добрим атлетом, але вона є також ніжною і цікавою балериною на леді. Вона тренувалася в дуже складних умовах пов'язаних з важкими економічними проблемами в Україні. Оксана вправлялася в старому приміщенні в Одесі: лід там часто топиться, бо рури охолодження потріскані. Оксана не мала досить грошей на потрібні строї. В цьому допомагали їй приятелі, які для неї все шили.

Віктор Петренко багато допоміг Оксані.

Оксана Баюл підписує програмки. Зліва -- Г. Змієвська. (Знімка: Андрій Трач, Свобода 25.05.94.)

Він не раз купував їй чоботи і лижви. Це, як знаємо, є дуже дороге. Він спонзорував Оксану на Олімпіяду в Лілегамер. У Віктора дуже добре серце; він став для Оксани неначе старшим братом, тимбільше після того, як оженився з донькою Змієвської.

Першою славною подією в Оксани була виграша Чемпіонату Європи з фігурного ковзання у Празі 1993-го року. Від того часу вона виросла на два інчі (5 см.) і це до певної міри спричинило їй фізичні болі та комплікації. Вона все поборолла і вірить, що їй в цьому допоміг Бог. На самій Олімпіаді в Лілегамер, день перед головним виступом, Оксана зранила собі ногу і спину. Сильний біль не перешкодив їй виграти перше місце. Оксана зайняла перше місце і в наших серцях своєю енергією, як і своїми надзвичайними балетними та фігурними вмільостями.

Першого березня 1994-го року Оксану

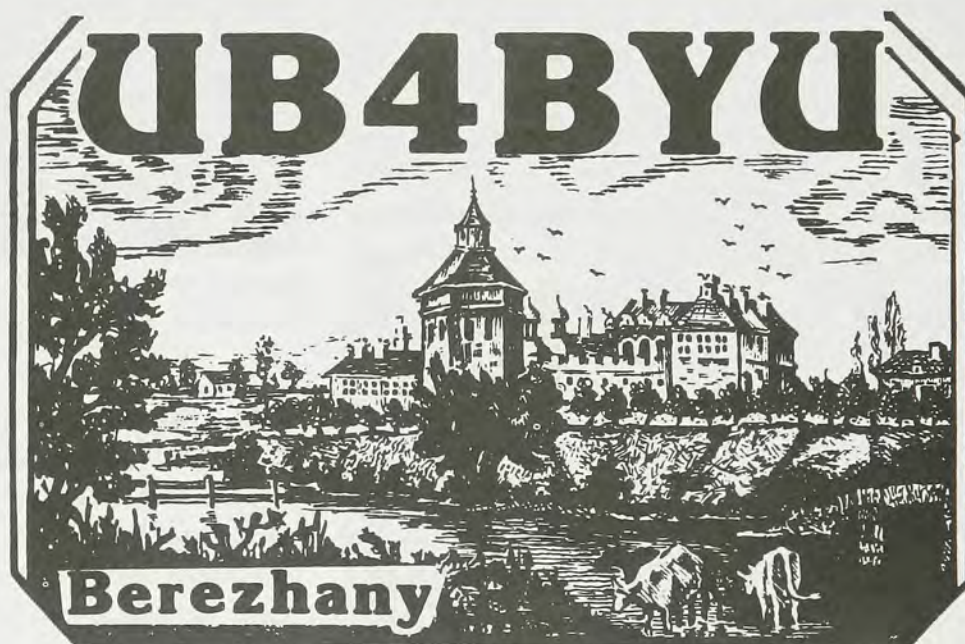
Баюл вітали в Києві всі українці, на чолі з президентом України, Леонідом Кравчуком, який подарував їй \$15,000. В п'ятницю, 4-го березня 1994-го року, вітав її та Віктора Петернка у Вашингтоні президент ЗСА Бил Клинтон. Є плани побудувати в Гартфорді (ЗСА) стадіон за п'ять мільйонів доларів, де Оксана Баюл та Віктор Петренко могли б

тренуватися. Від тепер, життя Оксани Баюл міняється на краще. Бажаємо їй дальших успіхів і слави для неї та для України.

Пл. прих. Лариса Гудь
Гурток „Соняшники”
IV-ий курінь ім. Ольги Басараб
Філадельфія, ЗСА

РАДІОАМАТОРИ -- УВАГА!

Ігор Грицишин з міста Бережани в Україні дуже зацікавлений познайомитися з людьми, які займаються аматорськими прийнятно-передавальними радіостанціями. Починаючи з 1991-го року, він вже три рази провів радіоекспедиції на гору Лисоню в Карпатах, де загинуло, в часі Першої світової війни, багато Українських Січових Стрільців.

Друг Грицишин пише: „В 1993-у році, в нас на Бережанщині був табір „Дух давнини”, де працювала наша аматорська радіостанція. До мене на зайняття приходять пластуни, які вчаться радіосправи. Наш позивний сигнал є **UV4VU**. Можливо у Вас є пластуни або пластунки, які серйозно займаються радіосправою, ми б хотіли з ними сконтактуватися і мати постійний зв'язок по радіо. Літом 1994-го року, від 27-го липня до 4-го серпня, ми разом з Івано-Франківською станицею плануємо організувати радіоекспедицію на гору Сокіл в

Карпатах, де колись відбувалися перші пластові табори. Тоді, на всіх короткохвильових радіоаматорських діапазонах можна буде зв'язатись з нами по радіо. Наш сигнал буде, правдоподібно, такий: **US50RS** (Україна суверенна 50 років Соколу). Прошу друкувати в журналі інформації про пластунів радіоаматорів, щоб ми могли з ними контактуватися. Чекаю відповіді. Моя адреса:

Ігор Грицишин
Україна 283150
Тернопільська область
м. Бережани а/с 12

— Дуже мене, Богдане, тішить, що наші внуки
приїдуть до нас на вакації...

— Татку, якщо б так лев видістався з клітки і з'їв
тебе, то котрим травмаєм я міг би вернутись додому?

КОМІКСИ

3 УКРАЇНИ

Мамай "Г"	\$3.75
Бій Богатирів	\$2.00
Мамай "П"	\$3.50
Святослав	\$4.00

=====
Прощу додати \$2.00 за
замовлення від 1 до 4
примірників за пересилку.
В Канаді також додати
7% GST. Чеки/Грошеві
перекази виписувати на
ZHURAVLI LTD.
253 MACHRAY AVE.
WINNIPEG, R2W 1A1

ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА МОГИЛУ

\$25.00(US) Плем'я *Перші стежі* пересилають на
пресфонд *Юнака*, замість квітів на
могилу бл.п. пл.сен. Олексі Сокола,
батька стежинки Наталки Сокіл-Бей.

\$25.00(US) Плем'я *Перші стежі* пересилають на
пресфонд *Юнака*, замість квітів на
могилу бл.п. пл.сен. Ореста Кравса ХМ,
батька подруги-стежинки Тані Кравс.

From: Plast 144 Second Ave. NY, NY 10003

0

PLAST KPS
144 SECOND AVENUE
NEW YORK, NY 10003

1

Non-Profit Org.
U.S. Postage
PAID
Rochester, N.Y.
Permit No. 466

Ціна \$4.50

ЗДОРОВИЙ і СМАЧНИЙ ХЛІБ

та всякі інші печива
випікає

УКРАЇНСЬКА ПЕКАРНЯ

власниками якої є
Ірина і Роман Вжесневські

THE FUTURE BAKERY

735 Queens St. West, Toronto, Ontario
Tel.: EM 8-4235

FOR COURTEOUS FRIENDLY SERVICE

COMMUNITY TRUST

2271 Bloor Street West
TORONTO, ONTARIO, M6S 1P1

ПЛАСТОВА КРАМНИЦЯ

БУДЕ ВІДКРИТА В
ЛИСТОПАДІ:

В СЕРЕДУ 3, 10, 17 і 24

ВІД 7:00 ДО 8:00

ВЕЧОРАМИ

І В СУБОТУ 6, 13, 20 і 27

ВІД 2:30 ДО 4:30

ПОПОЛУДНЕ

Plast Supplies-2199 Bloor St. W.
Toronto, Ontario M6S-1N2

Тел: (416) 769-0327 Факс: (416) 763-0185

НАЙБІЛЬША УКРАЇНСЬКА КРЕДИТОВА СПІЛКА В КАНАДІ

пропонує Вам єдину
українську
«MASTERCARD»

з кожним вживанням
допоможете
українські громади

UKRAINIAN CREDIT UNION LIMITED

295 COLLEGE STREET, TORONTO	922-1402
2397 BLOOR STREET W., TORONTO	762-6961
3635 CAWTHRA ROAD, MISSISSAUGA	272-0468
225 THE EAST MALL, ETOBICOKE	233-1254
247 ADELAIDE STREET S., LONDON	649-1671
38 JACKSON AVENUE, OSHAWA	571-4777
1093 OTTAWA STREET, WINDSOR	256-2955

Українська Кредитова Спілка
передає щирий привіт усім
ПЛАСТУНАМ